

SANS1011

**3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2024 (CCFUP)**

**Subject : Sanskrit**

**Course: SANS1011 (MAJOR)**

**Time: 3 Hours**

**Full Marks: 60**

*The figures in the right hand margin indicate full marks.*

*Candidates are required to give their answers in their own words  
as far as practicable.*

1. প্রত্যেকাৎ বিভাগাৎ ন্যূনতয়া প্রশ্নত্রয়ং স্বীকৃত্য দশপ্রশ্নানাম্ উত্তরং সংস্কৃতভাষয়া দেবনাগরীলিপিমাপ্রিত্য সমাধীয়তাৎ।

2×10=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে দশটি প্রশ্নের উত্তর সরল সংস্কৃতে দেবনাগরী লিপিতে লিখতে হবে। প্রত্যেকটি বিভাগ থেকে অন্তত তিনটি করে প্রশ্নের উত্তর অবশ্যই লিখতে হবে।

বিভাগ: - 'ক'

- (a) “রক্ষোবধান্তো ন চ মে প্রয়াসো ব্যর্থঃ” — কস্য উক্তিরিয়ম্? কথং তস্য প্রয়াসো ন ব্যর্থঃ?
- (b) “স শুশ্রুবান্” — অত্র ‘সঃ’ ইতি পদেন কঃ বোধ্যঃ? সঃ কিং শুশ্রুবান্?
- (c) “দদৌ প্রবেশং জননী ন তাবৎ” — অত্র জননীপদেন কা বোধ্যা? তস্যা ইদৃশস্য আচরণস্য কারণং কিম্?
- (d) সংস্কৃতপ্রতিশব্দঃ লিখ্যতাৎ — প্রজাবতী, সন্ধা।
- (e) প্রকৃতি-প্রত্যয়ৌ নিরূপ্যেতাৎ — অপবাদঃ, বগাহ।

বিভাগ: - 'খ'

- (a) “ন বিব্যথে তস্য মনঃ” — কামুদিশ্য ইয়ম্ উক্তিঃ? তস্য মনঃ কথং ন ব্যথিতোঃভূত্?
- (b) “স সন্ততং দর্শয়তে গতস্ময়ঃ” — অত্র ‘গতস্ময়ঃ’ ইতি পদেন কঃ উদ্दिष्टঃ? পদস্যাস্য কিং তাৎপর্যম্?
- (c) দুর্যোধনস্য ধনুর্ধরাঃ কীদৃশা আসন্?
- (d) সন্ধিবিচ্ছেদঃ ক্রিয়তাৎ—পুরোপনীতম্, স্রগিবাপবর্জিতা।
- (e) “কথাপ্রসঙ্গেন জনৈরুদাহ্বতাৎস্মৃতাখণ্ডলসূনুবিক্রমঃ” — কস্য উক্তিরিয়ম্? অত্র ‘আখণ্ডলসূনুঃ’ পদেন কৌ বোধ্যেতে?

বিভাগ: - 'গ'

- (a) রামায়ণং কেন নাম্না অভিধীয়তে? ‘রামায়ণম্’ ইত্যস্য কা ব্যুৎপত্তিঃ?
- (b) ‘মহাভারতম্’ ইতি মহাকাব্যস্য স্তরত্রয়ম্ উল্লিখ্যতাৎ। মহাকাব্যেঃস্মিন্ কস্য রসস্য প্রাধান্যমস্তি?
- (c) ‘কুমারসংभवम्’ ইতি মহাকাব্যে ‘কুমারঃ’ কঃ? ‘কুমারসংभवम्’ ইতি মহাকাব্যে কুমারস্য জন্মনঃ কিং প্রয়োজনম্ আসীত্?
- (d) মহাকবিমাঘস্য কালস্য উল্লেখং কুরুত। তস্য বিরচিতস্য মহাকাব্যস্য নাম লিখ্যতাৎ।
- (e) মহাকবিঃ ভারবিঃ কেন উপাধিনা বিধূষিতঃ? ভারবেঃ কাব্যশৈল্যাঃ কিং বৈশিষ্ট্যম্?

2. অধঃস্থিতপ্ৰশ্নেৰু যথাকামং চতুৰ্ণাং প্ৰশ্নানামুত্তৰং দেয়ম্। তেৰু প্ৰশ্নেৰু যত্কিञ্চন দ্বিতয়ং সুরগিৰা সমাধীয়তাম্। 5×4=20  
নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ মध्ये চাৰটি প্ৰশ্নেৰ উত্তৰ লিখতে হবে। তাৰ মध्ये দুটি অবশ্যই সংস্কৃত ভাষায় লিখতে হবে।

(a) অর্থঃ লিখ্যতাম্—

অর্থ লেখো—

সা দুৰ্নিমিত্তোপগতাৎ বিপাदात् सद्यः परिम्लानमुखारविन्दा।

राज्ञः शिवं सावरजस्य भूयाद् इत्याशशंसे करणैरबाह्नैः॥

(b) অর্থঃ লিখ্যতাম্—

অর্থ লেখো—

असक्तमारुधयतो यथायथं विभज्य भक्त्या समपक्षपातया।

गुणानुरागादिव सख्यमीयिवान् न बाधतेऽस्य त्रिगणः परस्परम्॥

(c) সপ্ৰসঙ্গং ব্যাখ্যায়তাম্—

সপ্ৰসঙ্গ ব্যাখ্যা কৰো—

नृत्यं मयूराः कुसुमानि वृक्षा दर्भानुपात्तान्विजहूर्हरिण्यः।

तस्याः प्रपन्ने समदुःखभावमत्यन्तमासीद्वदितं वनेऽपि॥

(d) भावसम्प्रसारणं कुरुत—

ভাবসম্প্ৰসাৰণ কৰো—

विचित्ररूपाः खलु चित्तवृत्तयः।

(e) संस्कृतसाहित्ये महाभारतस्य प्रभावः आलोच्यताम्।

संस्कृत साहित्ये महाभारतेर प्रभाव आलोचना करो।

(f) 'भट्टिकाव्यम्' इति महाकाव्यस्य अन्यत् नाम किम्? अस्य काव्यस्य वैशिष्ट्यानि समासतः आलोच्यन्ताम्।

'भट्टिकाव्यम्' महाकाव्येৰ অপৰ নাম কী? এই মহাকাব্যেৰ বৈশিষ্ট্যগুলি সংক্ষেপে আলোচনা কৰো।

3. অধোলিখিতপ্ৰশ্নেৰু কস্যচিৎ প্ৰশ্নদ্বয়স্য উত্তৰং প্ৰদেয়ম্।

10×2=20

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নগুলিৰ মध्ये যে কোনো দুটি প্ৰশ্নেৰ উত্তৰ দাও।

(a) द्रौपदीवचनानुसारेण तस्याः चरित्रं वर्णयत।

দ্রৌপদীৰ উক্তিৰ আধাৰে তাঁৰ চৰিত্ৰচিত্ৰণ কৰো।

(b) सीतां प्रति महर्षिवाल्मीकेः सान्त्ववादः स्वभाषया लिख्यताम्।

সীতাৰ প্ৰতি মহৰ্ষি বাৰ্মীকিৰ সান্ত্বনাবাক্যগুলি নিজৰ ভাষায় লেখো।

(c) रामायणमहाभारतयोः पौर्वापर्यं विचार्यताम्।

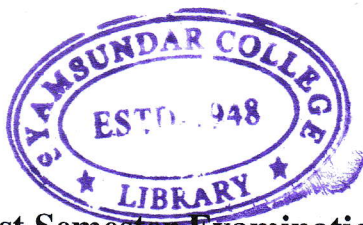
ৰামায়ণ ও মহাভাৰতেৰ পৌৰ্বাপৰ্য বিচাৰ কৰো।

(d) टीकाद्वयं लिख्यताम्:

টীকা লেখো (২টি)

(i) नैषधचरितम्

(ii) अश्वघोषः



SANS1021

3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2024 (CCFUP)

Subject : Sanskrit

Course: SANS1021 (MINOR)

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the right hand margin indicate full marks.  
Candidates are required to give their answers in their own words  
as far as practicable.*

1. प्रत्येकात् विभागात् न्यूनतया प्रश्नत्रयं स्वीकृत्य दशप्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधीयताम्।  
2×10=20

विभाग:- 'क'

- (a) 'पप्रच्छ भद्रं विजितारिभद्रः' — अत्र 'विजितारिभद्रः' इति पदेन कः बोध्यते? सः कस्मै किं पृष्टवान्?
- (b) लक्ष्मणमाध्यमेन सीता रामं प्रति कम् अभियोगं प्रेरयति?
- (c) रघुवंशस्य चतुर्दशसर्गस्य विशेष नाम किमस्ति? यशः केषां गरीयः?
- (d) जह्नुः दुहिता का भवति? जह्नुदुहिता कं कथं वा अवारयत्?
- (e) मोहात् प्रबोधः सीतां प्रति कथं कष्टतरः अभूत्?

विभाग:- 'ख'

- (a) 'किंसखा' इति पदेन किं बोध्यते? 'क्षेम' इति शब्दस्य कोऽर्थः?
- (b) 'क्व भूपतीनां चरितं क्व जन्तवः' — अत्र वक्ता कः? अत्र प्रयुक्तस्य 'क्व' शब्दद्वयस्य किं तात्पर्यम्?
- (c) सन्धिविच्छेदः क्रियताम् —
  - (i) प्रवक्तुमिच्छन्ति
  - (ii) चिन्तयत्येव
- (d) कथाप्रसङ्गेन जनैरुदाहृतादनुस्मृताखण्डलसूनुविक्रमः — कस्य उक्तिरियम्? अत्र 'आखण्डलसूनुः' इति पदेन कः बोध्यते?
- (e) 'तथापि जिहः स भवज्जिगीषया' — 'जिहः' इति पदस्य कोऽर्थः? कश्चात्र जिहः?

विभाग:- 'ग'

- (a) माघस्य आविर्भावकालः कः अस्ति?
- (b) भट्टिकाव्ये कियन्तः विभागाः सन्ति? के च ते?
- (c) 'नैषधचरितम्' इति महाकाव्ये 'नैषध' कः भवति?
- (d) शिशुपालस्य पिता कः आसीत्?
- (e) किरातार्जुनीयस्य मुख्यटीकायाः टीकाकारस्य च नाम लिख्यताम्।

2. निम्नलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नचतुष्टयं लिख्यताम्। तन्मध्ये प्रश्नद्वयं अवश्यमेव संस्कृतभाषया लिख्यताम्। 5×4=20

- (a) भावसम्प्रसारणं कुरु —  
भावसम्प्रसारणं करो —  
आज्ञा गुरुणां ह्यविचारणीया।
- (b) अर्थः लिख्यताम् —  
अर्थं लेखो —  
विशङ्कमानो भवतः पराभवं नृपासनस्थोऽपि वनाधिवासिनः।  
दुरोदरच्छहजितां समीहते नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः॥
- (c) सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् —  
सप्रसङ्गं व्याख्या करो —  
क्रियासु युक्तैर्नृप! चारचक्षुषो न वञ्चनीयाः प्रभवोऽनुजीविभिः।  
अतोऽर्हसि क्षन्तुमसाधु साधु वा हितं मनोहारि च दुर्लभं वजः॥
- (d) रामायणस्य रचनाकालो निरूपणीयः।  
रामायणेर रचनाकाल निरूपण करो।
- (e) अर्थः लिख्यताम् —  
अर्थं लेखो —  
पौरेषु सोऽहं बहुलीभवन्तमपां तरङ्गेष्विव तैलबिन्दुम्।  
सोढुं न तत्पूर्वमवर्णमीशे आलानिकं स्थाणुमिव द्विपेन्द्रः॥
- (f) 'सौन्दरनन्दम्' इति महाकाव्यस्य विषयवस्तु आलोच्यताम्।  
'सौन्दरनन्दम्' महाकाव्येर विषयवस्तु आलोचना करो।

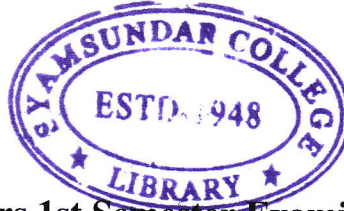
3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं लिख्यताम्।

10×2=20

निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

- (a) तव पाठ्यांशानुसारेण रामचन्द्रस्य यत् चरित्रं प्रकाशितं तत् स्पष्टीक्रियताम्।  
পাঠ্যাংশ অনুসারে রামচন্দ্রের যে চরিত্র প্রকাশিত হয়েছে, তা লেখো।
- (b) संस्कृतसाहित्ये महाभारतस्य प्रभावः आलोच्यताम्।  
সংস্কৃতসাহিত্যে মহাভারতের প্রভাব আলোচনা करो।
- (c) वनेचरस्य वक्तव्यमवलम्ब्य दुर्योधनस्य चरित्रचित्रणं क्रियताम्।  
বনেচরের বক্তব্যের আলোকে দুর্যোধনের চরিত্রচিত্রণ करो।
- (d) टीका लिख्यताम् —  
টীকা লেখো—  
(i) बुद्धचरितम्  
বুদ্ধচরিতম্  
(ii) नैषधचरितम्  
নৈষধচরিতম্





SANS1041

**3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2024**  
(under CCFUP of NEP 2020)

Time: 1½ Hours

Subject : SANSKRIT

Full Marks: 40

Course: AEC

Course Code : SANS1041 (AEC)

CourseTitle : Language Skills

Roll No.: ..... Registration No. .... of 20

**INSTRUCTIONS TO THE EXAMINEE**

1. The Question-cum-Answer Booklet comprised of 40 Questions and each Question carrying 1 (one) mark.
2. Each Question possesses 4 (four) Answer Options (A), (B), (C) and (D) of which only one option bears Correct Answer.
3. Completely darken the respective circle for your response as shown below—  
Correct method ● Wrong method ☑ ☒ ☓
4. Each Correct Answer will be credited with 1 (One) Mark.
5. If an Examinee attempts more than one Option for a Question, the attempt will be considered as WRONG Answer.
6. No Mark will be deducted for attempting Wrong Answer or Incorrect attempts.
7. Only Blue/Black Ink Pen is to be used for Answering Question.
8. No Electronic Gadget (Calculator, Mobile Phone, Laptop, I-Pad, Camera etc.), Papers (Other than Admit Card) will be allowed inside the Examination Hall.
9. No Loose sheet will be provided for scribbling and No Paper is to be brought in this purpose. Any Examinee found with incriminating Documents in his/her possession— he/she will be Expelled.
10. All rough work must be done in the page provided in the Question-Answer-Booklet, and the said Page of the Booklet **must not be torn out.**
11. No Examinee will be allowed to leave the Examination Hall until an Hour has elapsed from the commencement of the Examination.
12. As per order of the Executive Council all Answer Scripts will be preserved for one year from the date of Publication of Results.

১. Question-cum-Answer Booklet-এ মোট ৪০টি প্রশ্ন আছে এবং প্রতিটি প্রশ্নের মান ১ (এক)।
২. প্রতিটি প্রশ্নের জন্য ৪ (চার)টি করে Option (A), (B), (C) এবং (D) থাকবে, এর মধ্যে একটি সঠিক উত্তর নির্দেশ করবে।
৩. সঠিক উত্তরের জন্য নির্দিষ্ট বৃত্তটিকে সম্পূর্ণ রূপে কালো করতে হবে তা নীচে দেখানো হল—  
সঠিক পদ্ধতি ● ভুল পদ্ধতি ☑ ☒ ☓
৪. প্রতিটি সঠিক উত্তরের মান ১ (এক)।
৫. যদি কোনো পরীক্ষার্থী একটি প্রশ্নের একাধিক উত্তর দেয় তাহলে সেটি ভুল উত্তর হিসেবে গণ্য হবে।
৬. ভুল উত্তরের জন্য কোনো নম্বর বাদ যাবে না।
৭. উত্তর লেখার জন্য কেবলমাত্র নীল অথবা কালো কালির কলম ব্যবহার করা যাবে।
৮. পরীক্ষাকেন্দ্রের মধ্যে কোনো ইলেকট্রনিক্স যন্ত্রাদি (ক্যালকুলেটর, মোবাইল ফোন, ল্যাপটপ, আই-প্যাড, ক্যামেরা ইত্যাদি), কাগজ (কেবলমাত্র অ্যাডমিট কার্ড ছাড়া) নিয়ে প্রবেশ নিষেধ।
৯. হিজিবিজি বা রাফ লেখার জন্য কোনো বাড়তি কাগজ দেওয়া যাবে না এবং এই উদ্দেশ্যে কোনো কাগজ আনা যাবে না। কোনো পরীক্ষার্থীর কাছে নকল-এর মতো অপরাধমূলক কাগজ থাকলে সেই ছাত্র/ছাত্রীকে বহিষ্কার করা হবে।
১০. সমস্ত 'রাফ ওয়ার্ক' প্রশ্ন-উত্তর-পুস্তিকার সঙ্গে থাকা নির্দিষ্ট পাতাতেই করতে হবে এবং উত্তরপত্র জমা দেবার সময় পাতাটি ছিঁড়ে নেওয়া যাবে না।
১১. পরীক্ষা শুরু থেকে এক ঘণ্টা সময় অতিবাহিত না হলে কোনো পরীক্ষার্থী পরীক্ষার হল থেকে বের হতে পারবে না।
১২. বিশ্ববিদ্যালয় কর্ম সমিতি কর্তৃক গৃহীত সিদ্ধান্ত অনুসারে পরীক্ষার ফল প্রকাশের দিন থেকে এক বছরের জন্য উত্তরপত্র সংরক্ষিত থাকবে।



34907

Please Turn Over

## Section-A

## Unit-I

समुचितस्य अनुदितवाक्यस्य चयनं कुरु।

1×10=10

1. Ram goes.

- (A) रामः अगच्छत्।
- (B) रामौ गच्छतः।
- (C) रामः गच्छति।
- (D) रामाः गच्छन्ति।

2. He reads.

- (A) स पाठयति।
- (B) स पठति।
- (C) स पठिष्यति।
- (D) स अपठत्।

3. Singer is singing a song.

- (A) गायकाः गीतानि गायन्ति।
- (B) गायकौ गीतं गायतः।
- (C) गायकः गीतानि गायति।
- (D) गायकः गीतं गायति।

4. Horses are running.

- (A) अश्वः धावति।
- (B) अश्वौ धावतः।
- (C) अश्वाः धावन्ति।
- (D) अश्वः धावन्ति।

5. She did her work.

- (A) स स्वकार्यं करोति।
- (B) स स्वकार्यं करिष्यति।
- (C) सा स्वकार्यं करोति।
- (D) सा स्वकार्यम् अकरोत्।

6. Rabindranath wrote a novel.

- (A) रवीन्द्रनाथः उपन्यासम् अलिखत्।
- (B) रवीन्द्रनाथः उपन्यासः अलिखत्।
- (C) रवीन्द्रनाथः उपन्यासं लिखन्ति स्म।
- (D) रवीन्द्रनाथः उपन्यासः लिखति स्म।

7. Father will come.

- (A) पिता आगच्छति।
- (B) पितृ आगच्छति।
- (C) पिता आगमिष्यति।
- (D) पितृ आगमिष्यति।

8. Teacher teaches.

- (A) शिक्षकाः पाठयन्ति।
- (B) शिक्षकः पाठयति।
- (C) शिक्षकाः पठन्ति।
- (D) शिक्षकः पठति।

9. Students read books.

- (A) छात्राः पुस्तकं पाठयन्ति।
- (B) छात्रः पुस्तकं पाठयति।
- (C) छात्राः पुस्तकानि पठन्ति।
- (D) छात्रः पुस्तकं पठति।

10. Lata took the flower.

- (A) लता पुष्पं नयति।
- (B) लता पुष्पम् अनयत्।
- (C) लता पुष्पम् अनयन्।
- (D) लता पुष्पाणि अनयन्।

## Unit-II

সমুচিতস্য বঙ্গানুবাদস্য চয়নং কুরু।

1×10=10

11. স গৃহে নাস্তি।

- (A) সেখানে ঘর নেই।
- (B) সেই ঘরে নেই।
- (C) সে ঘরে নেই।
- (D) সে ঘরেই নেই।

12. বানরা: ফলানি অখাদন।

- (A) বানর ফল খাচ্ছে।
- (B) বানরগুলি ফল খাচ্ছে।
- (C) বানর ফল খেয়েছে।
- (D) বানরগুলি ফল খেয়েছে।

13. ভবত: বিদ্যালয়: কুত?

- (A) আপনার বিদ্যালয় কোথায়?
- (B) আপনার বিদ্যালয় কোন দিকে?
- (C) বিদ্যালয়ের ভবনটি কোথায়?
- (D) বিদ্যালয় ভবনটি কোন দিকে?

14. মিথ্যা মা বদ।

- (A) আমাকে মিথ্যা বলছে।
- (B) আমাকে মিথ্যা বলবে না।
- (C) মিথ্যা বলছে।
- (D) মিথ্যা বলবে না।

15. ইশ্বর: সর্বং পশ্যতি।

- (A) ঈশ্বর সব জায়গায় রয়েছেন।
- (B) ঈশ্বর সমস্ত পদার্থে থাকেন।
- (C) ঈশ্বর সব দেখছেন।
- (D) ঈশ্বর সমস্ত কিছুতে প্রবেশ করেছেন।

16. পুস্তকে মা লিখ।

- (A) আমার পুস্তকে লিখবে না।
- (B) আমার পুস্তকে লিখেছে।
- (C) পুস্তকে লিখো না।
- (D) পুস্তকে লিখেছে।

17. প্রাত: ভ্রমণং কুর্যাত।

- (A) প্রাতঃকালে ভ্রমণ করবে।
- (B) প্রাতঃকালে ভ্রমণ করব।
- (C) প্রাতঃকালে ভ্রমণ করছি।
- (D) প্রাতঃকালে ভ্রমণ করা উচিত।

18. অহং কেদারনাথং গমিষ্যামি।

- (A) আমি কেদারনাথে গিয়েছিলাম।
- (B) আমি কেদারনাথে যাচ্ছি।
- (C) আমি কেদারনাথে যাব।
- (D) আমি আবার কেদারনাথে যাব।

19. রমা রেলযানে আগতা।

- (A) রমা রেলযানে করে আসবে।
- (B) রমা রেলযানে করে এসেছে।
- (C) রমা রেলযানে করে আসছে।
- (D) রমা রেলযানে করে আনছে।

20. সর্বং সুখিন: ভবন্তু।

- (A) আপনারা সুখী হন।
- (B) সবই আপনাদের আশীর্বাদ।
- (C) সবাই সুখী হোক।
- (D) সবকিছুতেই সুখ থাকে।



## Section-B

अधोलिखितम् अनुच्छेदम् आश्रित्य समुचितस्य उत्तरस्य चयनं कुरु

1×10=10

अस्ति मन्दारपर्वते दुर्दान्तो नाम सिंहः। एकदा पशवः सर्वे मिलित्वा तस्य समीपं गता उक्तवन्तश्च-किमिति भवान् यथेच्छं पशून् हन्ति। वयमेव तवाहारार्थं प्रत्यहम् एकैकं पशुमुपहरामः। सिंहेनोक्तं तथैव भवतु। एकदा शशकस्य वारः समायातः। अवश्यं मरिष्यामि चेत् किं सिंहस्यानुनयेन। इति चिन्तयित्वा मन्दं चलितः। क्षुधार्तः सिंहः तमवदत्-कथं विलम्बादगच्छसि। शशक उवाच-पथि अपरः सिंहः मां बलाद् धृतवान्। तस्य समीपे पुनरागमनाय शपथं कृत्वा अत्रागतः। सिंहेनोक्तम्-सत्वरं दर्शय क्व स दुष्टः तिष्ठति। सिंहेन सह शशकः कूपस्य समीपम् आगत्य कूपजले सिंहस्य प्रतिविम्बं दर्शयामास। अथ गर्जन् सिंह आत्मानं निक्षिप्य मरणं प्राप्तः।

21. मन्दारपर्वते \_\_\_\_\_ तिष्ठति।

- (A) व्याघ्रः
- (B) शृगालः
- (C) सिंहः
- (D) हस्ती

22. सिंहस्य नाम \_\_\_\_\_।

- (A) प्रचण्डः
- (B) दुर्दान्त
- (C) दुर्लभः
- (D) प्रबलः

23. एकदा सर्वे \_\_\_\_\_ सिंहस्य समीपं गताः।

- (A) बालकाः
- (B) पशवः
- (C) मानवाः
- (D) वनवासिनः

24. सिंहः यथेच्छं \_\_\_\_\_ हन्ति।

- (A) पशून्
- (B) मनुष्यान्
- (C) शशकान्
- (D) छागान्

25. पशवः प्रत्यहम् \_\_\_\_\_ सिंहस्य आहारार्थं प्रेषयन्ति।

- (A) एकं पशुं
- (B) द्वौ पशू
- (C) त्रीन् पशून्
- (D) अनेकान् पशून्

26. शशकः चिन्तयामास यत् अवश्यम् \_\_\_\_\_।

- (A) गमिष्यामि
- (B) खादिष्यामि
- (C) आगमिष्यामि
- (D) मरिष्यामि

27. शशकः सिंहाय किम् अदर्शयत्?

- (A) जलम्
- (B) कूपजलम्
- (C) सिंहम्
- (D) सिंहस्य प्रतिविम्बम्

28. 'मन्दं चलितः' इत्यत्र मन्दपदम् \_\_\_\_\_।

- (A) विशेषणम्
- (B) क्रियाविशेषणम्
- (C) विशेष्यम्
- (D) क्रियापदम्

29. \_\_\_\_\_ सिंहः तम् अवदत्।

- (A) क्षुधार्तः
- (B) तृष्णार्तः
- (C) क्रुद्धः
- (D) उन्मत्तः

30. 'सत्वरं दर्शय क्व स दुष्टः तिष्ठति' इति उक्तेः वक्ता \_\_\_\_\_।

- (A) पशवः
- (B) शशकः
- (C) सिंहः
- (D) पशुः



## Section-C

उपयुक्तपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत।

1×10=10

काशी एकं \_\_\_\_\_ नगरम् अस्ति। जनाः एतत् नगरं  
वाराणसीनगरम् इति अपि \_\_\_\_\_ । तत्र \_\_\_\_\_  
विश्वप्रसिद्धं विश्वनाथस्य \_\_\_\_\_ अस्ति। प्रतिदिनं बहवः  
भारतीयाः \_\_\_\_\_ दर्शनाय आगच्छन्ति। देशान्तरात् वैदेशिकाः  
पर्यटकाः अपि भ्रमणार्थम् \_\_\_\_\_ च काशीम् आगच्छन्ति।  
\_\_\_\_\_ काशीम् आगम्य सर्वप्रथमं गङ्गास्नानं कुर्वन्ति।  
\_\_\_\_\_ ते पवित्राः भवन्ति। अनन्तरं गङ्गास्नानेन \_\_\_\_\_  
विश्वनाथस्य मन्दिरं प्रविशन्ति। \_\_\_\_\_ च विल्वपत्रसहितपुष्पम्  
अर्पयन्ति।

31. (A) प्राचीनं  
(B) प्राचीनः  
(C) प्राचीना  
(D) प्राचीन

32. (A) कथयति  
(B) कथयतः  
(C) कथयसि  
(D) कथयन्ति

33. (A) काशी  
(B) काश्याम्  
(C) काशीम्  
(D) काश्योः

34. (A) मन्दिरस्य  
(B) मन्दिरे  
(C) मन्दिरम्  
(D) मन्दिरात्

35. (A) विश्वनाथाय  
(B) विश्वनाथेन  
(C) विश्वनाथः  
(D) विश्वनाथस्य

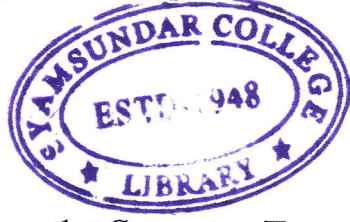
36. (A) अनुसन्धानम्  
(B) अनुसन्धानाय  
(C) अनुसन्धानस्य  
(D) अनुसन्धाने

37. (A) साधकाः  
(B) साधकः  
(C) साधकौ  
(D) साधकान्

38. (A) गङ्गास्नानम्  
(B) गङ्गास्नानस्य  
(C) गङ्गास्नाने  
(D) गङ्गास्नानेन

39. (A) सः  
(B) तौ  
(C) ते  
(D) सा

40. (A) शिवलिङ्गस्य  
(B) शिवलिङ्गाय  
(C) शिवलिङ्गेन  
(D) शिवलिङ्गात्



SANS1051

**3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2024 (CCFUP)**

**Subject : Sanskrit**

**Course: SANS1051 (SEC)**

**Time: 2 Hours**

**Full Marks: 40**

*The figures in the right hand margin indicate full marks.*

*Candidates are required to give their answers in their own words  
as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु पञ्चानां प्रश्नानामुत्तरं देवनागरीलिपिमाश्रित्य सुरगिरा प्रदेयम्। 2×5=10

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যেকোনো পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় দেবনাগরী লিপিতে লিখতে হবে।

(a) নিম্নলিখিত পদে কস্যচিৎ পদদ্বয়স্য বচনং বিভক্তিं च निरूपयत।

নিম্নলিখিত পদগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি পদের বচন ও বিভক্তি নির্ণয় করো।

मुनौ, मातुः, विदुषः, सम्राजोः

(b) निम्नलिखितेषु पदेषु द्वयोः पदयोः समी-विभक्तेः बहुवचनस्य रूपं लिखत।

নিম্নলিখিত পদগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি পদের সমী বিভক্তির বহুবচনের রূপ লেখো।

बालक, अग्नि, भानु, वणिज्

(c) प्रदत्तेषु धातुरूपेषु द्वयोः पुरुषं वचनं च निर्दिशत।

নিম্নলিখিত ধাতুরূপগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি ধাতুরূপের পুরুষ ও বচন নির্ণয় করো।

द्रक्ष्यन्ति, दत्तः, लभस्व, भवेयम्

(d) निम्नलिखितेषु द्वयोः लङ्-लकारस्य प्रथमपुरुषस्य बहुवचने रूपं लेखनीयम्।

নিম্নলিখিত ধাতুগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি ধাতুর লঙ-লকারের প্রথমপুরুষের বহুবচনগত রূপ লেখো।

सेव्, भू, दा, शृ

(e) “लघुसिद्धान्तकौमुदी” इति ग्रन्थस्य उत्सः कः?

“লঘুসিদ্ধান্তকৌমুদী” এই গ্রন্থটির উৎস কী?

(f) “वान्तो यि प्रत्यये” – अस्य सूत्रस्यार्थः लघुसिद्धान्तकौमुदी इति ग्रन्थे यदुक्तं तद् लिख्यताम्।

“বান্তো যি প্রত্যয়ে” — এই পাণিনীয় সূত্রটির অর্থ লঘুসিদ্ধান্তকৌমুদী গ্রন্থে যা উপদিষ্ট হয়েছে তা লেখো।

(g) निम्नलिखितेषु पदेषु कस्यचित् पदद्वयस्य व्युत्पत्तिं निरूपयत।

নিম্নলিখিত যেকোনো দুটি পদের ব্যুৎপত্তি নির্ণয় করো।

पाठयति, सेवमानः, पानीयम्, कौन्तेयः

(h) निम्नलिखितेषु द्वयोः परिनिष्ठितं रूपं लिखत।

নিম্নলিখিত যেকোনো দুটির পরিনিষ্ঠিত রূপ লেখো।

गम् + सन् + लट्-तिप्, भू + यङ् + लट्-त, पठ + शतृ, नदद् + डीप्

## 2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम्।

5×2=10

निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

(a) निम्नलिखितेषु पञ्चपदानि व्यवहृत्य सरलेन संस्कृतेन वाक्यानि रचयत।

নিম্নলিখিত পদগুলির মধ্যে যেকোনো পাঁচটি পদ ব্যবহার করে সংস্কৃত ভাষায় বাক্যগঠন করো।

बालकस्य, कविभिः, पित्रे, त्वया, गच्छानि, पचति, वर्तते

(b) विष्णवे - इति प्रयोगस्य सिद्धिप्रक्रियां ससूत्रं प्रतिपादयत।

বিষ্ণবে - এই প্রয়োগের সিদ্ধিপ্রক্রিয়া সসূত্র প্রতিপাদন করো।

(c) एतन्मुरारिः - इति प्रयोगस्य सिद्धिप्रक्रियां ससूत्रं प्रतिपादयत।

এতন্মুরারিঃ - এই প্রয়োগের সিদ্ধিপ্রক্রিয়া সসূত্র প্রতিপাদন করো।

(d) सोदाहरणम् 'शतृ' 'शानच्' चैतयोः प्रत्यययोर्मध्ये भेदान् आलोचय।

উদাহরণ সহযোগে 'শতৃ' এবং 'শানচ্' প্রত্যয়ের মধ্যে ভেদসমূহ আলোচনা করো।

## 3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम् :

10×2=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

(a) 'एचोऽयवायावः' 'यथासंख्यमनुदेशः समानाम्' चेत्यनयोः द्वयोः सूत्रयोः व्याख्यानं करणीयम्।

'এচোঃয়বায়াবঃ' এবং 'যথাসংখ্যমনুদেশঃ সমানাম্' - এই দুটি সূত্রের ব্যাখ্যা লেখো।

(b) 'यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा', 'प्रत्यये भाषायां नित्यम्' चेत्यनयोः द्वयोः सूत्रवार्तिकयोः व्याख्यानं करणीयम्।

'যরোঃনুনাসিকেকেঃনুনাসিকো বা' এবং 'প্রত্যয়ে ভাষায়াং নিত্যম্' - এই দুটি সূত্র এবং বার্তিকের ব্যাখ্যা লেখো।

(c) संस्कृत-व्याकरणे तद्धित-अपत्यार्थक-प्रत्ययानां प्रयोगः दृष्टान्तयोगेन आलोच्यताम्।

সংস্কৃত-ব্যাকরণে তদ্ধিত-অপত্যার্থক-প্রত্যয়গুলির প্রয়োগ উদাহরণসহ আলোচনা করো।

(d) कस्यचिदेकस्य धातोः पञ्चानां लकाराणां रूपाणि लिखत — ज्ञा, लभ्।

যেকোনো একটি ধাতুর পাঁচটি লকারের রূপ লেখো — জ্ঞা, লভ্।